
Serenis. Principi D. Carolo Archiduci, Maximiliani II fratri dicatum
HUNGARIAE LOCA PRECIPUA RECENS EMENDATA, ATQUE EDITA PER IOANNEM SAMBUCUM PANNONIUM. IMP. Ms. HISTORICUM. ANNO DOMINI 1592.
Scala miliarium Hungaricorum
5
10
15
20
25
30
OCCIDENS
ORIENS
MERIDIES
Podoliæ pars
Mons Carpathus
Valachiæ pars
Bulgariæ et Moesiæ superioris pars
Moraviæ fines
Marckfeld
STIRIA
Trans sylvania
Markualua
Temeskws
Cumani
Wien
Presburg
Buda
Strigonium
Agria
Varadin
Sirmium
Belgrado
Danubius fluuius
Sauus fluuius
Draus fluuius

tubarum clangore vnus circulus alteri cuiusque rei certa signa dabat. hos postmodũ Carolus Magnus octenni bello domuit ac vastauit. Refert Volat. villis ac vicis regionem abundare stramineis, quas sæpe reficiant ad subitam inimicorum incursionem, vel alia leui de cauda flagrantes. Hominum robore, pecudum & armentorũ fœcunditate, soli vbertate, metallorum copia, nulli orbis parti postponenda regio, omnibusq; cœli benignitate & clementia, ac loci amœnitate, situsq; pulchritudine, suo iure anteferenda. Ager rerum omnium copia ac fertilitate felix. Gemmas, aurum, argentum, colores, sal, fodientibus abundè largitur. Pabuli, frumenti, leguminũ ac fructuum nusquam abundantia maior. Vinum gignit generosissimũ tractus Danubianus à Quinque Ecclesiensi agro Taurunum seu Belgradum vsque. Flumina nõnulla optima auri ramenta ferunt. Amnes penè omnes piscosissimi sunt. Olea autẽ rara aut nulla est. Fluuij in hoc tractu nobiliores sunt, Danubius, Sauus, Drauus, Sauaria, Corcora, Arabo, Tybiscus, Marus siue Narisius, Cusus, Alutius, Bacuntius, Valdamus, prę ter hos & alij sunt fluuij ignobiliores. Lacus & Insulæ, thermæ item ac mineræ complures in hoc sunt regno. Montes ac syluæ præcipuæ sunt, Carpathus qui propagatur per comitatus Turocensem, Arnensem, Liptouiensem, Cappusiensem, Gevvineriensem ac Sariensem. Matran mons vinetis prope Agriam consitus; Erdel amplissimus in conuallibus Transyluaniensibus latè excurrit: Bakon in comitatu Vesperinensi; Verthes Hungaricè Baton quem à clypeis den Schildberg dicunt Germani; quòd Henricum III. Imperatorem isthic castra metatum referunt contra Belam Hungariæ Regem, fameque pressum relictis scutis castra deseruisse: hunc vitiferi sequuntur montes ad 5. Ecclesias. Inferior hæc Pannonia à Septentrione terminatur Sarmatis seu Polonis, Moschisque, ab Occasu Austriam Bohemiamque finitimas habet, ad Meridiem Sauo flu. finitur & Illyrici parte quæ Adriatico pelago obuersa est, ad Orientem Solem, Seruiam quam Triballi, Moesij, Bulgari & Rasciani tenuerunt, nunc à quibusdam Sagariam vocatam: eadem etiam parte VValachiam habet.

HVNGARIA.

HVnc tractum primùm Pœones seu Pannones tenuère, inde Hunni habuère gens Scythica. Mox Gothi ex insulis Germanici Oceani profecti, post Gothos Longobardi ex Scandinauia, etiam Germanici Oceani insula; nouissimè rursum Huni, qui & Iuhri & Hungari postmodũ dicti sunt, ex alia Hungaria Scythica egressi, non longè à Tanais flu. ortu. Anares ijdẽ nonnullis dicuntur, qui eam regionem obtinuerunt. hos Carolus Magnus octennali bello edomuit, prorsusque excidit, vna tantum horum natione, cui Vgrorum & Hungarorũ nomen est (nam multos secum è Scythia eduxerant populos Hunni) illis extinctis summota, ac vallo quodam inclusa. Sunt Hungari ferox hominum genus, & bello validũ, equestri prælio magis quàm pedestri idoneum. Nulla gens Christiani nominis Turcarum arma magis exercuit: nulla ab his magis exercita est, adeo paribus animis, varioque euentu est semper vtrinque bellatum. Volaterranus ait, incultos ac procul à delicijs, hyeme vt reliquos Aquilonares in pyriterijs pellitos agere, potui ciboque plus iusto vacantes. Idque imprimis mirandum, cùm merum aromataque præter cæteros mortales frequentent, iuuentutẽ tamen esse castam & absque scortis agere: hominũ interficere leui de causa promptum habent, idq; impunè licet. Latius etiam huius gentis imperium patuit, quàm terræ nomen olim: vnde plures ei prouinciæ annumerari cœpère. Cùm enim ab Leyta flu. ad Sauum vsque quicquid est interiecti agri complexa sit, nunc inter Septentrionem & Ortum etiam vltra Danubiũ pedem intulit, magnamque sibi Iazygum, Metanastarum, quos vulgò Transyluanos ac Septem castrenses nuncupant, partem vendicat, ac in Ortum Scythiam versus non parum protenditur: ac Mysiam, Daciam, Flacciam seu VValachiam & complures alias prouincias ad se arripuit, partimque ijs suũ nomen communicauit. Buda caput est regni huius & Basilica. iuxta hanc & Strigonium quæ Aroniscorum sedes fuere. Multæ prętere in hoc Regno vrbes sunt nobilissimæ: Alba regalis ad Sarroitzam flu. Regum coronatione & sepultura celebris, vulgò Stulweissenburg. Stridon quoque in ea sita est, diui Hieronymi patria: hinc Quinque ecclesiæ (Fünfkirchen Germanicè) Sopronium, Laurinum & pleræq; aliæ. Sclauonia trans Drauum flu. Hungariæ finitima est, & eius tanquam portio quædam. Vlterior Hungaria terrã complectitur quam Gepidę & Daci tenuerunt. à Sylesia, Morauia & Polonia montibus Carpathijs separatur. à Ruthenia, Transyluania & VValachia transalpina separatur Maromarusijs montibus & syluis. in ea sitæ sunt vrbes Posamiensis, Tornensis, Tirnauiensis (Tirnauia aũt patria est doctiss. viri Ioan Sambucij) Colociensis, Zegedinensis, Varadinensis, ac plerque aliç. Incolæ ferè oẽs Scythica vtuntur lingua. Erat hæc tria, vt prisci rerum scriptores habent, nouem circulis circumdata, quorum singuli ita stipitibus quernis, siue fagineis, vel abiegnis extructi erant, vt de margine ad marginem viginti pedum spacium tenderetur in latum, totidem erigeretur in altum, ciuitas autem vniuersa aut purissimis lapidibus, aut tenacissima cretã repleretur. porrò superficies vallorũ eorundem integerrimis cespitibus tegeretur. inter quorum cõfinia arbusculæ plantatæ erant, quæ abscissæ proiectæq; vt plurimum herbas ac frondes proferebant. De primo autem circulo ad secundum viginti milliaria Teutonica protendebantur, & inde totidem ad tertium, & ita vsque ad nonum, quamuis alius alio semper contractior erat, intra hos aggeres vici villæq; ita cõstitutæ, vt ab vna ad aliam vox hominis audiretur. ædificia validissimis muris præmunita, portæ non satis latæ, propter hanc causam, vt per eas latrocinandi gratia quaqua versum exire ingrediq; facilè possent.